

Research Paper

Designing a Model of Factors Affecting Gender Discrimination in Girls' Secondary Schools in Semnan Province

Nafise Damghanian¹, Nader Solaimani^{2*}, Adel Hallaj Dehghani³

1. Ph.D. Student in Educational Management, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

2. Associate Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Humanities, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

3. Assistant Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Humanities, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

Received: 2023/02/15

Revised: 2024/06/03

Accepted: 2024/07/03

Use your device to scan and read
the article online

DOI:

[10.30495/jzvj.2024.31593.3979](https://doi.org/10.30495/jzvj.2024.31593.3979)

Keywords: Gender Discrimination, Female Students, Content Analysis, Managerial Factors

Abstract

Introduction: The present study was designed and conducted to design a model of factors affecting gender discrimination in girls' high schools in Semnan province. In terms of applied purpose, the present study was descriptive-survey in terms of data collection method, which was qualitative based on the research approach. The statistical population of this research was experts and professors in the field of educational management who had the necessary experience and knowledge about the research topic; these individuals had published at least one study (research paper, lecture, research project, author and translation of a book) in the field of gender discrimination in education. Also some female principals and teachers who were interested in the research topic.

Methods: In order to identify these individuals, purposive sampling method was used for experts and professors and snowball method was used for female principals and teachers. This sampling continued until the theoretical saturation was reached and finally 17 people (11 professors and 6 principals and teachers) were identified as the sample. Open, axial and selective coding were used to examine the data of the qualitative section. Max QDA Pro software was used to analyze and codify the interviews.

Findings: The results of the present study showed that 6 general components of managerial factors, attitude of education managers, community attitude, individual attitude, family attitude and macro laws are effective factors on gender discrimination in girls' high schools in Semnan province. Paying attention to the identified factors can be a good way to eliminate gender discrimination in girls' schools.

Citation: Damghanian N, Soleaimani N, Halage A, A. Designing a Model of Factors Affecting Gender Discrimination in Girls' Secondary Schools in Semnan Province. Quarterly Journal of Women and Society. 2024; 15 (58): 111-124.

***Corresponding author:** Nader Soleimani

Address: Associate Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Humanities, Garmsar Branch, Islamic Azad University, Garmsar, Iran

Tell: 09122010644

Email: drnasoleimani@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction

The present study aims to examine the causes, consequences, and strategies for reducing gender discrimination in girls' high schools in the second period of secondary education in Semnan province. This research is applied in terms of its objective, exploratory mixed in terms of data, and in terms of its nature and method of execution, it is a thematic analysis in the qualitative section and descriptive-survey in the quantitative section. The statistical population in the qualitative section includes all theoretical and practical experts, including university professors, teachers, principals, and students of high schools in Semnan province. In the quantitative section, it includes all teachers and principals, totaling 1131 individuals, and female high school students in Semnan province, totaling 18234 individuals. Sampling in the qualitative section was done using a purposive approach and snowball method, where 26 teachers and principals and 29 students were interviewed until theoretical saturation was reached. The sample size in the quantitative section was determined based on the Morgan table, resulting in 291 principals and teachers and 377 students, and sampling was conducted using the random cluster method. The method of data collection in the qualitative section was both library and field, and the data collection tools included all documents and semi-structured interviews. The method of data collection in the quantitative section was field-based, and the tools used were two researcher-made questionnaires, including a student questionnaire and a teacher and principal questionnaire. The validity of the tools and data in the qualitative section was assessed through test-retest reliability, and in the quantitative section, validity was assessed through face and content validity, and reliability was measured using

Cronbach's alpha, skewness, and kurtosis. Ultimately, 380 questionnaires from students and 300 questionnaires from principals and teachers were collected. The data analysis method in the qualitative section was based on thematic analysis, and in the quantitative section, it was based on confirmatory factor analysis and one-sample t-test. Based on the qualitative and quantitative analyses, a total of 14 comprehensive themes, 39 organizing themes, and 145 basic themes were identified in the qualitative phase as the causes and consequences of gender discrimination and strategies for reducing gender discrimination in schools. Finally, 14 comprehensive themes, 39 organizing themes, and 140 basic themes were confirmed in the quantitative phase.

Methods

This research is applied in terms of its objective, exploratory mixed in terms of its data, and in terms of its nature and method of execution, it is based on a thematic analysis approach and is of the cross-sectional descriptive-survey type.

In terms of objective: The present research is applied. Applied research addresses a current issue with the aim of solving a problem. Since in this research, the researcher seeks to investigate the factors causing gender discrimination and provide strategies to address it, it is considered applied.

In terms of data: The data for the present research were obtained through interviews with students, teachers, and principals of high schools regarding gender discrimination against students in the second period of secondary education in Semnan province. The qualitative data obtained were then quantitatively assessed through questionnaires. Thus, the method used is exploratory mixed (qualitative first, then quantitative).

In terms of method of execution: The present research is based on thematic analysis in terms of its nature and is cross-sectional descriptive-survey in terms of its method of execution. This is because it describes and

explains gender discrimination at a specific point in time.

Findings

The findings regarding the main research question indicate that gender discrimination exists in the schools of Semnan province, according to university professors, school principals, teachers, and female students. Specific examples of this issue have been raised and confirmed by these groups. Despite the emphasis on equal rights and educational justice for men and women in the broader policies of the Islamic Republic of Iran, legal regulations, and the internal regulations of the Ministry of Education, there are acknowledged weaknesses and deficiencies, both in terms of amending existing laws and creating new ones. Additionally, the existing laws are either not properly implemented or lack the necessary enforcement mechanisms, and those who neglect these laws are not held accountable. Furthermore, families and society have historically behaved in ways that impose certain limitations on women, and unconsciously, this mindset has been accepted by girls, leading to the belief that boys should pursue technical fields and jobs considered masculine and technical. This mindset has resulted in the unfair distribution of educational resources and facilities. Misunderstandings and incorrect interpretations of religious issues have also contributed to the false belief that Islam endorses gender discrimination, which followers of Islam should accept. However, in Islam, especially in the field of education, discrimination is not addressed, and such erroneous interpretations stem from other aspects of social life misinterpreted by the uninformed.

These preconceived notions and attitudes have caused some education officials to discriminate and incorporate patriarchal views in the distribution of resources among schools and even in the development of educational content and other important educational matters. To address this issue within the country's education system, a comprehensive operational plan must be

developed. This plan should include the formulation and revision of laws with enforcement mechanisms implemented across all schools. Those who are negligent should first receive training and awareness and, in subsequent stages, face penalties. Women and girls should also be made aware of their educational rights and, along with their families, pursue and strive to achieve them.

Conclusion

It can be said that in the long run, a sense of justice and fairness in a relationship leads to a steady improvement in family functioning.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Prior to conducting the research, written informed consent was obtained from the participants. All participants took part in the research voluntarily, and the researchers assured them that the results would remain confidential.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

The article is derived from a doctoral thesis. The first author is a PhD student and the corresponding author; the second author is the primary supervisor; the third author is the thesis advisor.

Conflicts of interest

This article is derived from a doctoral thesis titled "A Study of the Causes, Strategies, and Consequences of Gender Discrimination in Girls' High Schools in Semnan Province" (Department of Educational Management, Faculty of Educational Sciences, Islamic Azad University, Garmsar) and does not conflict with any personal or organizational interests.

مقاله پژوهشی

طراحی مدل عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه
استان سمناننفیسه دامغانیان^۱، نادر سلیمانی^{۲*}، عادل حلاج دهقانی^۳

۱. دانشجوی مدیریت آموزشی، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

۲. دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

۳. استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

چکیده

هدف: پژوهش حاضر باهدف طراحی مدل عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان طراحی و اجرا گردید. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی می‌باشد. رویکرد پژوهش کیفی و جامعه‌آماری این پژوهش را خبرگان و اساتید حوزه مدیریت آموزشی بودند که در خصوص موضوع پژوهش تجربه و آگاهی لازم را داشتند؛ این افراد حداقل یک پژوهش (مقاله پژوهشی، سخنرانی، طرح پژوهشی، تألیف و ترجمه کتاب) در حوزه تبعیض جنسیتی در آموزش و پرورش به چاپ رسانده بودند. همچنین برخی مدیران و معلمان زن که در مورد موضوع پژوهش علاقه‌مند بودند.

روش: به‌منظور شناسایی این افراد (خبرگان و اساتید) از روش نمونه‌گیری هدفمند و در مورد مدیران و معلمان زن، از روش گلوله برفی استفاده گردید. این نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت تعداد ۱۷ نفر (۱۱ استاد و ۶ مدیر و معلم) به‌عنوان نمونه مشخص شد. جهت بررسی داده‌های بخش کیفی از کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شد. از نرم‌افزار Max QDA نسخه Pro به‌منظور تحلیل و کدگذاری مصاحبه‌های انجام‌شده استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ۶ مؤلفه‌ی کلی عوامل مدیریتی، نگرش مدیران آموزش و پرورش، نگرش جامعه، نگرش فردی، نگرش خانواده و قوانین کلان از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد. توجه به عوامل شناسایی‌شده، می‌تواند راه‌گشای مناسبی برای رفع تبعیض‌های جنسیتی در مدارس دخترانه باشد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۱۱/۲۶

تاریخ داوری: ۱۴۰۳/۰۳/۱۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۴/۱۳

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

[10.30495/jzvj.2024.31593.3979](https://doi.org/10.30495/jzvj.2024.31593.3979)

واژه‌های کلیدی:

تبعیض جنسیتی، تحلیل مضمون، دانش آموزان دختر، عوامل مدیریتی

* نویسنده مسئول: نادر سلیمانی

نشانی: دانشیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

تلفن: ۰۹۱۲۲۰۱۰۶۴۴

پست الکترونیکی: drnasoleimani@yahoo.com

مقدمه

(Ateshk, 2009) (۱۴). و دختران در مناطق کمتر توسعه‌یافته‌تر (روستاها و جنوب شهرها) نسبت به مناطق توسعه‌یافته‌تر شهرها و شمال شهرها دسترسی کمتری به آموزش دارند (Jahanjonia, S., & Pour Manocherhi, 2019) (۱۵). و هرچقدر به سمت پایه‌های تحصیلی بالاتر می‌رویم نابرابری بین دختران و پسران در دسترسی به آموزش بیشتر می‌شود (Jahanjonia, S., & Pour Manocherhi, 2019) (۱۵)، نکته قابل توجه این است که علی‌رغم دسترسی کمتر دختران به آموزش، دختران عملکرد بهتری در برنامه تحصیلی و نظام آموزشی دارند (Ateshk, 2009) (۱۴).

از سویی بر اساس نتایج تحقیقات گذشته تبعیض‌های جنسیتی در مبحث آموزشی باعث ایجاد مشکلات روانی (Bell & Juvone) (۱۳)، مشکلات اجتماعی (Kiyan, 2015) (۱۶) و آسیب به برنامه‌های توسعه‌ای کشور می‌شود.

در زمینه رعایت برابری آموزشی می‌توان این‌گونه عنوان کرد که ساختار مدارس که به شکل سازمان‌های دموکراتیک اداره می‌شود و چون اداره‌ها بر اساس کارمندان مرد پی‌ریزی شده است، سیستم‌های آموزشی نیز هم بر اساس مخاطبین مرد دارای سوگیری است. از سویی ممنوعیت تدریس معلمان مرد در مدارس دخترانه در بعضی از دروس فنی و حرفه‌ای که مردان تخصص بیشتری دارند از جمله تبعیض‌ها می‌باشد. از سویی از جمله مهم‌ترین ابعاد برنامه آموزشی مبحث کارورزی در هنرستان‌ها و مراکز کار و دانش می‌باشد که دختران با شرایط سخت و پیچیده‌تری نسبت به پسران برای پیدا کردن مراکز مناسب برای کارورزی روبرو هستند و کمتر موقعیت خوبی برای کسب تجربه به دست می‌آورند. از سویی از مهم‌ترین تبعیض‌های جنسیتی را می‌توان به متون کتب درسی نسبت داد. در کتب درسی، کلیشه‌های جنسیتی به‌وفور یافت می‌شود و چهره ارائه‌شده از زن و مرد در این کتاب‌ها با واقعیت‌های اجتماعی سازگار نیستند. دختران در متون درسی یاد می‌گیرند که پسران توانا تر از آنان در کارهای عملی و فنی هستند و این عوامل بر ذهنیت دانش‌آموزان و جامعه اثرگذار است. درعین حال می‌توان به برنامه درسی پنهان در مدارس نیز اشاره کرد. در برنامه درسی پنهان دانش‌آموزان دختر به‌شدت تحت تأثیر القائاتی هستند که آن‌ها را در جامعه به‌صورت محدودشده نشان می‌دهد. درعین حال با توسعه مشکلات اقتصادی در جامعه، خانواده‌ها اولویت اول تحصیلی را به پسران اختصاص می‌دهند و دختران دارای معلولیت نیز به‌طور معمول از تحصیل بازمی‌مانند. لذا شناخت عوامل مؤثر بر کاهش تبعیض‌های جنسیتی در مدارس ایران می‌تواند زمینه حرکت به‌سوی کاهش تبعیض‌های جنسیتی را فراهم آورد و به توسعه عدالت آموزشی کمک کند. لذا در این پژوهش در پاسخ به این سؤال خواهیم بود که عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه چیست؟ و رتبه‌بندی عوامل چگونه است؟ لذا هدف از این پژوهش مطالعه و تحلیل تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد.

روش پژوهش و ابزار پژوهش

جنسیت یک واژه اجتماعی است که نه فقط از طریق تفاوت‌های بیولوژیکی، بلکه به‌وسیله هنجارها و استانداردهای ما از زنانگی و مردانگی به وجود می‌آید. مفهوم جنسیت از گذشته تا حال از طریق گفت‌وگو، علوم پزشکی و اجتماعی به شکل نابرابری جنسیتی بر روی جسم و روح زنان حک شده است (Conrad & Barker, 2010) (۱). از لحاظ تاریخی، پسران اولویت‌های آموزشی بیشتر از دختران داشته و فرصت‌ها و مشوق‌های بسیاری را برای موفقیت تحصیلی دریافت می‌کنند (Weaver-Hightower, 2003) (۲).

اگرچه تنوع جنسیت در مراکز آموزشی وجود دارد. زنان یا به دلیل انگیزه بالاتر و یا به دلیل سلطه‌پذیری جنسیتی در آزمون مهارت‌های تحصیلی، نمرات بالاتری را نسبت به مردان کسب می‌کنند (Turcinskaite-Balciuniene et al., 2015) (۳). پژوهش‌های بسیاری تأثیر کلیشه‌های جنسیتی را به‌خصوص در پیشرفت و انگیزش تحصیلی زنان و دختران نشان داده است (Tsai et al., 2018) (۴). این قضیه این حس را القا می‌کند که برتری مرد در جامعه به‌عنوان یک کل و به‌طور گسترده به رسمیت شناخته شده است در بسیاری از جوامع، زنان نسبت به مردان فرصت‌های آموزشی کمتری دارند (Brown et al., 2021) (۵)، روابط ناموزون در قدرت، دسترسی آنان را به منابع مالی، اشتغال، آموزش را محدود می‌کند (Korsavi, 2020) (۶). ابعاد نابرابری به‌طور گسترده شامل حقوقی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و آموزشی است (Adelman, 2008) (۷). اشکال مختلف نابرابری اغلب همدیگر را تقویت می‌کنند (Han et al., 2012) (۸).

(Agrawal, 2014) (۹) در پژوهشی به بررسی نابرابری فرصت‌های آموزشی در هند طی سال‌های ۱۹۸۳-۲۰۰۴ پرداخته است. نتایج بیانگر نابرابری فرصت‌های آموزشی طی سال‌های مورد مطالعه می‌باشد. (Baykoç et al., 2014) (۱۰) در پژوهشی به بررسی نابرابری در فرصت‌های آموزشی در ترکیه با استفاده از روش توصیفی و تحلیلی و ارائه راه‌حلی برای رفع این نابرابری‌ها پرداختند. تحقیق (Mukoro, 2013) (۱۱) نشان داد که نابرابری جنسیتی در دسترسی به آموزش عالی نیجریه وجود دارد. (Bar Haim & Shavit, 2013) (۱۲) در تحقیقی تحت عنوان نابرابری در دستیابی به آموزش با استفاده از روش پیمایش اجتماعی در اروپا، به بررسی نابرابری‌ها در ۲۴ کشور اروپایی پرداختند. نتایج تحقیق آن‌ها نشان داد که بین این کشورها در دستیابی به آموزش نابرابری وجود دارد. (Bell & Juvonen, 2020) (۱۳) در تحقیقی با عنوان بررسی نابرابری‌های آموزشی در مدارس آمریکا نتیجه گرفته است که نابرابری چالش مهم نظام‌های آموزشی است و کاهش آن مستلزم تخصیص معلمان باکیفیت، تحصیلات مناسب و کافی می‌باشد.

در ایران نیز در برنامه‌های توسعه‌ای کشور مبحث عدالت آموزشی و عدالت جنسیتی مورد توجه و تأکید قرار گرفته است. اما علی‌رغم چنین روندی در برنامه‌های توسعه کشور، بررسی یافته‌های پژوهشی حاکی از آن است که دختران دسترسی کمتری نسبت به پسران به آموزش دارند

آموزش و پرورش به چاپ رسانده بودند. به منظور شناسایی این افراد، در مورد خبرگان و اساتید، از روش نمونه‌گیری هدفمند و در مورد مدیران و معلمان زن، از روش گلوله برفی استفاده گردید. این نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت تعداد ۱۷ نفر (۱۱ استاد و ۶ مدیر و معلم) به عنوان نمونه مشخص گردیدند. جهت بررسی روایی از قابلیت باورپذیری (اعتبار)، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده گردید (جدول ۱).

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی، از نظر شیوه گردآوری داده‌ها توصیفی-پیمایشی بود و بر اساس رویکرد پژوهش، کیفی بود که برای ساخت مدل از روش کیفی تحلیل مضمون (تم) استفاده گردید.

جامعه آماری پژوهش حاضر شامل خبرگان و اساتید حوزه مدیریت آموزشی بودند که در خصوص موضوع پژوهش تجربه و آگاهی لازم داشتند؛ که این افراد حداقل یک پژوهش (مقاله پژوهشی، سخنرانی، طرح پژوهشی، تألیف و ترجمه کتاب) در حوزه تبعیض جنسیتی در

جدول ۱- روایی و پایایی

تأیید	تأیید فرایند پژوهش توسط ۸ متخصص	قابلیت باورپذیری (اعتبار)	پایایی
تأیید	استفاده از دو کدگذار جهت کدگذاری چند نمونه مصاحبه	بافت نگر	پیش‌آزمون
تأیید	نظرات سه متخصص که در پژوهش مشارکت نداشتند	انتقال‌پذیری	پس‌آزمون
تأیید	ثبت و ضبط تمامی مصاحبه‌ها	تاییدپذیری	پایایی
تأیید	در اختیار قرار دادن اطلاعات به اساتید راهنما و مشاور	مطالعه حساسی فرآیند	
تعداد کل کدها: ۶۶			
تعداد کل توافقات: ۳۰			
تعداد کل عدم توافقات: ۶	تحلیل سه مصاحبه توسط محقق و همکار و مشخص نمودن کدهای مشابه و غیرمشابه	توافق درون موضوعی دو کدگذار	پیگیری
پایایی بین دو کدگذار: ۹۰/۹٪			
بیشتر از ۶۰٪ و تأیید پایایی			

از نرم‌افزار Max QDA نسخه Pro به منظور تحلیل و کدگذاری مصاحبه‌های انجام‌شده استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های توصیفی مربوط به نمونه‌های آماری پژوهش حاضر در جدول ۲ به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۲- یافته‌های توصیفی پژوهش

ویژگی‌های جمعیت شناختی	گروه‌ها	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۹	۵۲/۹
	زن	۸	۴۷/۱
سطح تحصیلات	دکتری	۱۱	۶۴/۷
	کارشناسی ارشد	۴	۲۳/۵
	کارشناسی	۲	۱۱/۸

1- Qualitative data analysis

نتایج حاصل از ۱۷ مصاحبه که تا حد اشباع نظری ادامه یافت و از طریق تحلیل محتوا و کدگذاری باز و محوری در قالب ۶ مؤلفه‌ی کلی عوامل مدیریتی، نگرش مدیران آموزش و پرورش، نگرش جامعه، نگرش فردی، نگرش خانواده و قوانین کلان انجام شد. جدول شماره ۳ نتایج مربوط به کدگذاری یک نمونه از مصاحبه‌ها آورده شده است.

جدول ۳- کدگذاری یک نمونه از مصاحبه‌ها (مصاحبه سوم)

ردیف	گزاره‌های کلامی	کدهای باز
۱.	عوامل بسیاری بر تبعیض در آموزش دختران و پسران در مدارس ایران تأثیرگذار است؛ اما یکی از مهم‌ترین عوامل به نظرم مدیریتی است؛ یعنی اگر مدیریت صحیحی بر روند آموزشی هر دو جنس صورت گیرد، بسیاری از معضلات رفع خواهد شد. الان همان‌طور که مستحضریده، معلمان مرد دیگر نمی‌توانند در مدارس دخترانه فعالیت کنند که این امر برای دختران، تبعیض زیادی محسوب می‌شود چراکه در برخی مناطق، مثلاً مناطق روستایی و یا مناطق دورافتاده و شهرهای کوچک، معلم زنی که بتواند به آن مناطق برود، کمتر است و باوجود یک معلم توانمند و متخصص، دانش‌آموزان آن منطقه از آن معلم محروم می‌شوند؛ بنابراین این تصمیم مدیران است که می‌تواند مانعی بزرگ پیش روی تحصیل و برابری آموزشی دختران با پسران باشد.	عوامل مدیریتی محدودیت تدریس معلم مرد برای دختران محدودیت تدریس معلم زن در برخی مناطق
۲.		
۳.		
۴.		نگرش مدیران
۵.	نگرش مدیران آموزش و پرورش به دلیل جنسیت قالب آن‌ها که اصولاً مردان هستند، از مهم‌ترین عوامل است. وقتی تمام یا اغلب تصمیم‌گیران در سیستم آموزشی ایران، مردان هستند، طبیعتاً مسائل و نیازها و خواسته‌های دختران در آموزش به‌صورت روشنی، آگاهی ندارند و تصمیم‌هایی اتخاذ می‌کنند که خیلی پشتیبان نیازهای آن‌ها نیست.	مدیران مرد عدم آگاهی از نیازهای دانش‌آموزان دختر عدم آگاهی از خواسته‌های دانش‌آموزان دختر تصمیم‌های غیر پشتیبان نیازهای دانش‌آموزان دختر
۶.		
۷.		
۸.		
۹.		مدیران مدارس دخترانه
۱۰.	از سوی دیگر، بسیاری از معلمان زن، مدیران مدارس دخترانه، نگرش صحیحی را به مدیران آموزش و پرورش منتقل نمی‌کنند. مدیران باید با شرایط مدارس دخترانه آگاه یابند که وظیفه اصلی این اطلاع‌رسانی به عهده مدیران مدارس دخترانه است.	گزارش وضعیت موجود اطلاع‌رسانی
۱۱.		
۱۲.		تغییر نگرش مدیران آموزش و پرورش
۱۳.	نگاه جامعه به آموزش دختران نسبت به پسران در ایران نیز بسیار متفاوت است و همین عوامل می‌تواند زمینه‌ساز نابرابری و تبعیض در آموزش گردد. در ایران، غالب تفکرات در مورد آموزش دختران آن است که مادران بهتری شوند و فکر می‌کنند که دختران در انتها باید بچه‌داری کنند پس سطح آموزش‌ها در همان حد باشد کفایت می‌کند حتی غم‌انگیزتر آن است که خود دانش‌آموزان دختر نیز همین حس به آن‌ها القا شده است. اینکه نهایتاً حتی بعد از گرفتن مدارج عالی تحصیلی آن‌ها فقط همسر و مادر خواهند شد و نقشی در جامعه نخواهند داشت. از سوی دیگر، تفکر غالب جامعه نسبت به آموزش پسران این‌گونه نیست. باور عمومی این است که پسران منبع درآمدی خانواده هستند و باید برای آن‌ها در اجتماع فرصت‌های شغلی فراهم شود پس آموزش پسران از اهمیت بیشتری برخوردار است.	نگاه جامعه به آموزش دختران نگاه جامعه به آموزش پسران نقش دختران در جامعه تفاوت بینش جامعه از آموزش دختران با پسران باور دانش‌آموزان به دلایل آموزش باور به اینکه پسران منبع درآمد خانواده هستند. فرصت‌های شغلی بیشتر برای پسران فقط نقش مادر و همسر داشتن برای دختران در جامعه
۱۴.		
۱۵.		
۱۶.		
۱۷.		
۱۸.		
۱۹.		
۲۰.		

بعد از کدگذاری همه مصاحبه‌های انجام‌شده، در قالب کدگذاری باز، مقوله‌های اصلی مدل شناسایی شدند.

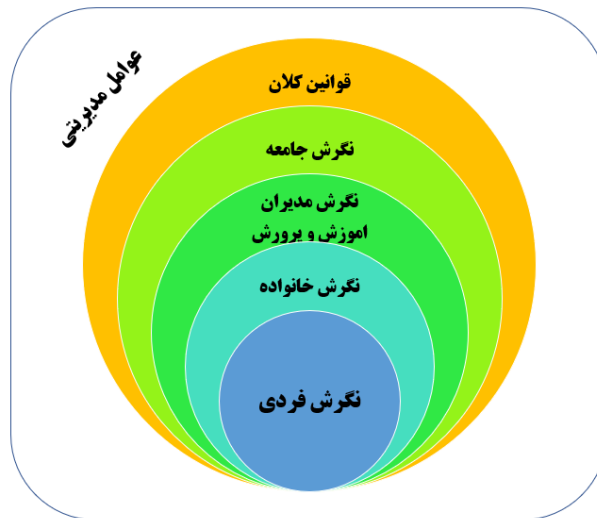
جدول ۴- کدگذاری باز

مفاهیم	مقوله فرعی
محدودیت تدریس معلمان مرد در مدارس دخترانه	مدیریتی
مدیریت ضعیف مدیران مدارس دخترانه برای ارائه بازخورد به آموزش و پرورش و مدیران ارشد برای شناسایی نیازهای دانش آموزان دختر	
عدم وجود برنامه جامع برای رفع تبعیض‌های جنسیتی از سوی مدیران ارشد	
مرد بودن اکثر مدیران آموزش و پرورش	
عدم پایداری به تعهدات بین‌المللی در خصوص رفع تبعیض جنسیتی در آموزش	نگرش مدیران آموزش و پرورش
نگرش مدیران نسبت به میزان تحصیلات دانش آموزان دختر	
نگرش مدیران نسبت به میزان موفقیت دانش آموزان دختر نسبت به پسر	
میزان شناخت مدیران از روحیات دانش آموزان دختر	
باور مدیران نسبت به عدم وجود تبعیض جنسیتی بین دانش آموزان دختر و پسر	نگاه جامعه
نگاه جامعه به تحصیل دختران صرفاً به منظور مادران بهتر شدن	
نگاه جامعه در مورد عدم نیاز به داشتن شغل برای دختران در آینده	
نگاه جامعه به نقش دختران در منزل	
نگاه جامعه به منبع درآمدزایی پسران نسبت به دختران	نگاه خانواده
وجود فرصت‌های شغلی بیشتر برای پسران	
کم‌اهمیت بودن شغل‌های زنان نسبت به مردان در جامعه	
نگاه جامعه نسبت به قبول تبعیض‌های بین دختر و پسر از سوی دختران	
نگاه جامعه در خصوص باهوش‌تر بودن پسران نسبت به دختران	قوانین کلان
در اولویت بودن تحصیل پسران نسبت به دختران	
وجود فرهنگ پدرسالاری در خانواده‌ها	
تفاوت نقش دختران و پسران در منزل	
تفاوت در میزان آزادی دختران و پسران در خانه	نگرش فردی
تفاوت در میزان دسترسی به امکانات بین دختران و پسران	
عدم وجود امنیت برای دختران در جامعه	
وابستگی دختران به پدر، برادر و همسر برای انجام امور اجتماعی خود	
وجود قانون کسب اجازه از پدر و یا همسر برای دختران در بسیاری از امور	نگرش فردی
وجود قوانین قضایی به نفع پسران (دیه، شهادت، ارث و ...)	
نگرش خود دانش آموزان دختر در خصوص اهمیت نداشتن تحصیل در آینده	
نگرش دانش آموزان دختر نسبت به هوش و توانایی کمتر آن‌ها نسبت به پسران	
نگرش دانش آموزان دختر نسبت به آینده شغلی و فردی‌شان	نگرش فردی
نگرش دانش آموزان دختر نسبت به ازدواج و محدودیت‌های آن	

انجام شد و ارتباط بین کدهای محوری در قالب یک مدل به نمایش درآمد.

بعد از مشخص شدن مقوله‌های اصلی، کدهای محوری که همان مقوله‌های اصلی هستند مشخص گردیدند. در ادامه، کدگذاری انتخابی

با توجه به نتایج به‌دست‌آمده، مدل مفهومی پژوهش شکل گرفت. شکل ۱ مدل مفهومی پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل ۱- مدل مفهومی پژوهش

در این راستا (Khanal, 2018) (۱۷) ، (Lv, 2021) (۱۸) و (Brown et al., 2021) (۵) در پژوهش‌های خود سیاست‌های شغلی مدیران و مسئولین و همچنین سوگیری آنان را عاملی در جهت ایجاد و توسعه تبعیض‌های جنسیتی معرفی نمودند. هنگامی که فرصت‌های آموزشی در سطح وسیعی به‌طور مساوی توزیع گردد و همه گروه‌های اجتماعی در آن مشارکت داشته باشند ابعاد رشد اقتصادی تقویت می‌گردد. با پیروزی انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۳۵۷ و به‌هنگام تدوین قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، به موضوع برابری حقوق افراد در آموزش توجه شد. بندهای دوم و سوم اصل سوم قانون اساسی بر وظیفه دولت در بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی از طریق آموزش و پرورش رایگان برای همه ایرانیان تأکید می‌کند. بند نهم همان اصل نیز به رفع تبعیض‌های ناروا در همه زمینه‌های مادی و معنوی اشاره دارد که قطعاً امکانات آموزشی را نیز دربر می‌گیرد. اصل سوم به‌صراحت به این موضوع پرداخته است. اصل مهم دیگری که به‌طور ضمنی به همین موضوع مربوط می‌شود، اصل بیست و هشتم است که بر حق شهروندان برای انتخاب شغلی که به آن تمایل دارند تأکید می‌کند. ارتباط این اصل با موضوع آموزش و پرورش همگانی از آن‌روست که سطح تحصیلات از عوامل مؤثر در تحرک شغلی است. کارکرد اولیه تحصیلات رسمی در تحرک اجتماعی این است که مهارت‌های لازم را برای ورود فرد به بازار کار فراهم می‌کند. با این حال برخی از عوامل ایجادکننده تبعیض، مربوط به مسائل مدیریتی است، به‌طور مثال کشور ایران هنوز به کنوانسیون‌های بین‌المللی محو کلیه اشکال تبعیض علیه

همان‌گونه که در مدل مشاهده می‌شود، نگرش فردی در دل نگرش خانواده، نگرش مدیران آموزش و پرورش، نگرش جامعه، قوانین کلان قرار دارد. همچنین نقش عوامل مدیریتی بر کلیه این کدهای محوری مشخص می‌باشد. بدین معنی که عوامل مدیریتی می‌توانند نقش مهمی در بروز و یا عدم بروز هر یک از ابعاد شناسایی شده داشته باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر باهدف طراحی مدل عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان طراحی و اجرا گردید. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ۶ مؤلفه‌ی کلی عوامل مدیریتی، نگرش مدیران آموزش و پرورش، نگرش جامعه، نگرش فردی، نگرش خانواده و قوانین کلان از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد.

بر اساس نتایج پژوهش حاضر عوامل مدیریتی همچون محدودیت تدریس معلمان مرد در مدارس دخترانه، مدیریت ضعیف مدیران مدارس دخترانه برای ارائه بازخورد به آموزش و پرورش و مدیران ارشد برای شناسایی نیازهای دانش‌آموزان دختر، عدم وجود برنامه جامع برای رفع تبعیض‌های جنسیتی از سوی مدیران ارشد، مرد بودن اکثر مدیران آموزش و پرورش و عدم پایبندی به تعهدات بین‌المللی در خصوص رفع تبعیض جنسیتی در آموزش از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد.

این فرایند در نظر گرفته می‌شود (نظیر ارزش‌ها، هنجارها، نگرش‌ها و رفتارها) همان‌هایی است که از نیازهای سیستم اجتماعی جامعه سرچشمه می‌گیرد بر اساس نظریه جامعه‌شناسی جنسیت، در فرایند جامعه‌پذیری خانواده، نگرش‌ها و هویت جنسیتی به‌صورت درونی شده به فرزندان، منتقل می‌شود و تداوم سلطه مردان و فرمان بری زنان را به دنبال می‌آورد.

با توجه به اینکه در فرایند جامعه‌پذیری جنسیتی؛ به‌طور معمول از مردان، تصویری مستقل، استوار، شایسته، توانا و بارآه ترسیم می‌گردد و در مقابل، زنان، موجوداتی آرام، فرمان‌بر، منفعل، عاطفی و وابسته توصیف می‌شوند، مردان، نقش جنسیتی سلطه‌گری مردانه و زنان نقش فرمان بر بودن را می‌پذیرند (Naseri & Naseri, 2016) (۲۰).
 باین‌حال تغییر تمرکز جامعه به سمت‌وسوی زنان موفق و ارائه الگوهای مناسب از آنان در سطح جامعه و معرفی آنان به‌ویژه در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی و بهره‌گیری از پتانسیل این تکنولوژی‌ها، می‌تواند زمینه تغییر نگرش جامعه را فراهم آورد. در این راستا اگر این باور وجود داشته باشد که توانایی‌های درونی یکسانی در وجود دختران و پسران قرار داده‌شده، پس هرگونه تبعیض در آموزش، سبب کاهش متوسط توانایی کسانی که در جامعه آموزش دیده‌اند، می‌شود، این موضوع سبب کاهش بهره‌وری سرمایه انسانی در اقتصاد و در نتیجه کاهش رشد اقتصادی می‌شود، همچنین تبعیض جنسیتی کمتر به معنای تعداد بیشتر زنان آموزش‌دیده در مقایسه با مردان است. اگر این باور را داشته باشیم که آثار جانبی مثبت بهبود کیفیت آموزشی دختران بر کیفیت کلی آموزش مؤثر باشد، پس کاهش تبعیض، سبب افزایش کیفیت کلی آموزش جامعه شده و بر رشد ابعاد مختلف جامعه اثر مثبت خواهد داشت.

بر اساس نتایج پژوهش حاضر، نگرش خانواده از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد. این نتیجه با (Verniers & Vala, 2018) (۲۱)، (Merhaut, 2019) (۲۲)، (Choudhury & Kumar, 2022) (۲۳) و (Gheyoh Ndzi, 2021) (۲۴) همسو است. بر اساس نتایج تحقیقات گذشته، به هر میزان اندازه خانواده کوچک‌تر باشد، شانس دختران برای رفتن و ماندن در مدرسه بیشتر است، چراکه خانواده‌های گسترده و بزرگ به‌گزینش فرزند برای دسترسی به آموزش می‌پردازند، که در بیشتر موارد، خانواده‌ها فرزندان پسرشان را گزینش می‌کنند، به دلیل اینکه در بیشتر اوقات (به‌خصوص در روستاها) پسران پس از ازدواج در خانواده باقی می‌مانند و آموزش بالاتر آن‌ها درآمد بیشتری نصیب خود و والدینشان می‌نماید. درحالی‌که علاوه بر اینکه هزینه فرصت تحصیلی دختران به نسبت پسران بالاتر است، از سوی دیگر چون دختران پس از ازدواج،

زنان ۱۹۷۹ ملحق نشده و این تصمیمات سیاسی درگرو تصمیمات مدیریتی است. باین‌حال افزایش آگاهی مدیران و مسئولین در زمینه تأکید قانون اساسی کشور بر ایجاد عدالت آموزشی برای همه افراد و تأکید سران عالی نظام در این زمینه می‌تواند زمینه بهبود شرایط مدیریتی را فراهم نمود. همچنین ارزیابی عملکرد مدیران با تأکید بر ایجاد عدالت آموزشی می‌تواند زمینه کاهش تبعیض‌های جنسیتی را فراهم کند.

بر اساس نتایج پژوهش حاضر، نگرش مدیران آموزش و پرورش از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد. بر این اساس نگرش مدیران نسبت به میزان تحصیلات دانش‌آموزان دختر، نگرش مدیران نسبت به میزان موفقیت دانش‌آموزان دختر نسبت به پسر، میزان شناخت مدیران از روحیات دانش‌آموزان دختر، باور مدیران نسبت به عدم وجود تبعیض جنسیتی بین دانش‌آموزان دختر و پسر و نگاه جامعه به تحصیل دختران صرفاً به‌منظور مادران بهتر شدن از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد. باین‌حال قرارگیری مردان در پست‌های مهم مدیریتی کشور و تأثیرات غیرقابل‌انکار نگرش‌های آنان بر تصمیمات شغلی و تجهیز و تکمیل محیط‌های آموزشی می‌تواند بر توسعه تبعیض‌های جنسیتی اثرگذار باشد. براساس نتایج پژوهش حاضر، نگاه جامعه از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد. پژوهش‌های بسیاری تأثیر کلیشه‌های جنسیتی را به‌خصوص در پیشرفت و انگیزش تحصیلی زنان و دختران نشان داده است (Tsai et al., 2018) (۴). این قضیه این حس را القا می‌کند که برتری مرد در جامعه به‌عنوان یک کل و به‌طور گسترده به رسمیت شناخته شده است (Hausmann & Tyson, 2010) (۱۹).

در بسیاری از جوامع، زنان نسبت به مردان فرصت‌های آموزشی کمتری دارند (Brown et al., 2021) (۵)، روابط ناموزون در قدرت، دسترسی آنان را به منابع مالی، اشتغال، آموزش محدود می‌کند (Korsavi & Sadoughi, 2020) (۶) آشکارترین شیوه‌ای که از طریق آن، جامعه در ایجاد تفاوت‌های مردان و زنان نقش ایفا می‌کند، جامعه‌پذیری است، آنچه جامعه شناسان در فرایند جامعه‌پذیری بر آن، تأکید دارند یادگیری مهارت‌ها و نگرش‌هایی است که متناسب با نقش‌های اجتماعی افراد می‌باشد. جامعه‌پذیری جنسیت، آن بخش از اجتماعی شدن است که به‌وسیله آن، نه تنها کودکان، تبدیل به موجوداتی اجتماعی می‌شوند؛ بلکه به افرادی با ویژگی‌های زنانه یا مردانه تبدیل می‌گردند. در این وضعیت، جنسیت، یعنی مرد یا زن بودن، در بردارنده مجموعه‌ای از ویژگی‌ها و رفتارهایی است که در هر جامعه برای زنان و مردان، شایسته و مناسب می‌باشد. آنچه به‌عنوان محتوای

علیه زنان در مقام مسند و قدرت همچنین بسیاری از پیچیدگی‌های نقش دوگانه زنان به‌عنوان زن خانه‌دار و زن شاغل (Idaa et al., 2019) (۲۷). در کشورمان نیز بر مبنای تأکید دین مبین اسلام بر طلب علم و دانش و اصل سی‌ام قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر تأمین آموزش و پرورش رایگان تا پایان دوره متوسطه برای همه ملت، هیچ‌گونه نابرابری جنسیتی نپذیرفته نیست. علاوه بر آن همواره در قوانین متعدد از جمله در قوانین برنامه سوم و چهارم و پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که طی سال‌های (۲۰۰۰ تا ۲۰۱۵) به اجرا درآمده رفع تبعیض‌های جنسیتی و توجه به دختران را در موارد قانونی خود مورد تأکید داشته است. در هدف‌گذاری‌های برنامه‌های توسعه آموزش و پرورش نیز افزایش سهم دختران از کل دانش‌آموزان به‌ویژه در مناطق روستایی و همچنین افزایش نرخ ثبت‌نام دختران در آموزش ابتدایی، راهنمایی و متوسطه جزو اولویت‌ها بوده است (ظهیری، ۱۳۹۶). باین‌حال موازین شرعی مانعی در پیوستن کشورمان کنوانسیون محو کلیه اشکال تبعیض علیه زنان ۱۹۷۹ بوده و کشور جمهوری اسلامی ایران با توجه به قوانین و مقررات داخلی و فرهنگ اسلامی تاکنون به این کنوانسیون ملحق نگردیده است. باین‌حال زنان جامعه از پتانسیل بالایی برای حضور در مناصب مختلف برخوردارند و می‌توانند بسیاری از چالش‌های پیش روی جوامع را به‌خوبی مرتفع کنند، باین‌حال قوانین کلان اجتماعی مانعی بر سر راه حضور بیشتر بوده که با افزایش توانایی‌ها و بروز استعداد‌های مختلف بانوان می‌توان این موانع را از میان برداشت.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، نگرش فردی همچون نگرش خود دانش‌آموزان دختر در خصوص اهمیت نداشتن تحصیل در آینده، نگرش دانش‌آموزان دختر نسبت به هوش و توانایی کمتر آن‌ها نسبت به پسران، نگرش دانش‌آموزان دختر نسبت به آینده شغلی و فردی‌شان و نگرش دانش‌آموزان دختر نسبت به ازدواج و محدودیت‌های آن از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد. این عوامل نشان‌دهنده نقش مهم کادر آموزشی در تغییر نگرش و افکار دانش‌آموزان دختر دارد. اگر آنان نتوانند اهمیت و ضرورت فراگیری دانش را برای دانش‌آموزان دختر تبیین کنند، هیچ عامل دیگری نمی‌تواند انگیزه تحصیلی آنان را ارتقاء دهد. همچنین در طراحی کتب درسی باید از بانوان به‌عنوان الگوهای اجتماعی یاد کرده و از بانوان شایسته کشورمان را به دانش‌آموزان معرفی نماید تا آنان درک کنند که می‌توانند به‌عنوان یک فرد در جامعه حضور داشته باشند و مدارج درسی و شغلی را به بهترین شکل طی نمایند.

بر اساس یافته‌ها و تبیین‌های صورت گرفته پیشنهاد می‌شود، مداخلات و سیاست‌گذاری‌هایی از سوی شورای عالی آموزش و پرورش و شورای

خانه پدری را ترک می‌نمایند، سرمایه‌گذاری در آموزش آن‌ها به منفعت خانواده شوهرشان خواهد بود. نکته مهم دیگر، ترکیب خانواده است، نتایج تحقیقات حاکی از آن است که ثبت‌نام دختران در مدرسه تحت تأثیر وجود افراد کوچک و مسن و همچنین تعداد دختران موجود در ترکیب افراد خانواده است (Ateshk, 2009) (۱۴). از سویی در نظریه ستیز، نابرابری اقتصادی میان زنان و مردان، منشأ کلی نابرابری جنسیتی است و از آنجاکه مردان، دسترسی بیشتری به منابع قدرت دارند، از آن در جهت اعمال فشار و تداوم یک نظام قشربندی مبتنی بر جنسیت استفاده کرده‌اند. باد و ولف، به‌عنوان دو نظریه پرداز نظریه منابع معتقدند که تعادل و توازن در تصمیم‌گیری‌ها به نفع کسی است که منابع و امکانات بیشتری را به خانه می‌آورد؛ هر چه منابعی که فرد در اختیار دارد بیشتر باشد، از قدرت بیشتری برخوردار خواهد بود و چنین فردی حق دارد تصمیمات مهمی را اتخاذ کند که بر کل خانواده تأثیر می‌گذارد.

آن‌ها بر این اعتقادند که افزایش سطح تحصیلات، پایگاه شغلی، درآمد و دارایی مرد، منابعی هستند که او می‌تواند از آن‌ها در جهت کسب قدرت بیشتر در روابط خانوادگی استفاده نماید (Nasari & Nasari, 2016) (۲۰). باین‌حال تلاش در جهت آموزش خانواده‌ها و تغییر نگرش آن‌ها از طریق برنامه‌های آموزشی وزارت آموزش و پرورش، برنامه‌های فرهنگ مساجد و نهادهای فرهنگی و همچنین بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌های جمعی می‌تواند راهکاری مناسب در جهت تغییر نگرش خانواده‌ها و افزایش حمایت آن‌ها از تحصیل دختران باشد.

بر اساس نتایج به‌دست‌آمده، قوانین کلان همچون وجود قانون کسب اجازه از پدر و یا همسر برای دختران در بسیاری از امور و وجود قوانین قضایی به نفع پسران (دیه، شهادت، ارث و ...) از عوامل مؤثر بر تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان می‌باشد. این نتیجه با (Amirian & Nab, 2018) (۲۵)، (Yadollahi et al., 2021) (۲۶) همسو است. بر اساس مبنای ارائه‌شده می‌توان استناد کرد که تبعیض جنسیتی یک پدیده تاریخی است، باین‌حال امروزه زنان از آزادی زیادی نسبت به گذشته برخوردارند. بیشتر کشورهای دنیا با امضای کنوانسیون‌های بین‌المللی متعهد شده‌اند که با تبعیض جنسیتی مبارزه کنند و این مطلب را نیز در قانون اساسی خویش آورده‌اند؛ زنان شاغل در سازمان ملل متحد اغلب تجربه‌ی "سقف شیشه‌ای" را دارند این واژه بدین معنی است که زنان برای رسیدن به سطوح و مقاطع بالای مدیریتی همواره توسط یک مانع نامرئی محروم می‌شوند. البته این محرومیت دلایل متعددی دارد از جمله فقدان الگو، گزینه‌ای بودن انتخاب، عدم شبکه نظارت، ادبیات و کلیشه‌های خاص جوامع، تعصبات

نیز باید موردتوجه قرار گیرد و با مشخص شدن اهداف و مأموریت، راهبردها و درنهایت تدوین برنامه عملیاتی، گام‌های مؤثری در جهت کاهش تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه استان سمنان برداشته شود.

ملاحظات اخلاقی

پیش از اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد و تمام شرکت‌کنندگان با رضایت خود در پژوهش شرکت داشتند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج تحقیق محرمانه خواهد بود.

پیروی از اصول اخلاقی پژوهش

این پژوهش برگرفته از پایان‌نامه دکترای و زیر نظر کمیته اخلاقی دانشگاه آزاد اسلامی بوده است. تمام نکات اخلاقی شامل رازداری، امانت‌داری، دقت در استناددهی، قدردانی از دیگران، رعایت ارزش‌های اخلاقی در گردآوری داده‌ها، رعایت حریم خصوصی شرکت‌کنندگان توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

مقاله برگرفته از پایان‌نامه مقطع دکتراست. نویسنده اول دانشجوی مقطع دکتری و نویسنده مسئول است؛ نویسنده دوم استاد راهنمای اول؛ نویسنده سوم استاد مشاور پایان‌نامه می‌باشند.

تعارض منافع

این نوشتار برگرفته از پایان‌نامه دکترای تحت عنوان «مطالعه (علل، راهبردها و پیامدها) تبعیض جنسیتی در مدارس متوسطه دخترانه استان سمنان» است (گروه مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار) است و با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد.

عالی انقلاب فرهنگی در زمینه تدوین قوانین لازم صورت بگیرد، همچنین معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور به‌عنوان متولی تدوین برنامه‌های توسعه و تخصیص دهنده بودجه دستگاه‌های اجرایی با حساسیت بیشتری به این امر همت گمارده و تلاش بیشتری معطوف به حل مسئله نماید. وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با تجدیدنظر در قوانین مرتبط باسن کار، سن قانونی کار را تا پایان دوره آموزش و پرورش افزایش دهد. آموزش خانواده‌ها و آگاه‌سازی آنان به اهمیت آموزش و به‌ویژه آموزش دختران گام بسیار مهمی در رفع بی‌عدالتی‌ها خواهد بود که همکاری و مساعدت نهادهای آموزش غیررسمی چون صداوسیما در این امر، رهگشا خواهد بود. تأکید بر حفظ مطالب درسی و بی‌توجهی به‌ضرورت پرورش توان استدلال و نوآوری مانعی جدی بر سر راه ارتقای سطح سرمایه انسانی و اجتماعی در ایران است. به همین خاطر مهم‌ترین راهکار دستیابی به عدالت آموزشی توجه هم‌زمان به گسترش کمی و کیفی آموزش است. در این راستا باید شیوه آموزش و ملاک‌های انتخاب معلمان به نحو جدی تغییر کند تا افرادی بانگیزه به آموزش کودکان و نوجوانان گمارده شوند؛ معلمان که دانش آموزان را به پرسشگری تشویق کنند و خلاقیت را در میان فرزندان ایران شکوفا کنند.

بنابراین نیاز است برای کاهش تبعیض‌های جنسیتی در مدارس متوسطه استان سمنان، راهبردهای تشویقی ازجمله ارائه بازخورد از موفقیت‌ها و نیازهای دانش‌آموزان دختر از سوی مدیران مدارس به مدیران ارشد و شناسایی و معرفی بانوان (دانش‌آموزان دختر) نخبه در رسانه‌ها به عموم مردم موردتوجه قرار گیرد تا این دانش‌آموزان احساس کنند که در شرایط برابر با دانش‌آموزان پسر قرار دارند. همچنین غیر از محیط مدرسه نیاز است که در جامعه نیز محدودیت‌های پیش روی زنان برداشته شود تا دانش‌آموزان دختر احساس نمایند که آینده روشنی در انتظار آن‌ها قرار دارد. برداشتن سقف شیشه‌ای برای مدیران زن در آموزش و پرورش، رفع و یا اصلاح قوانین ضد فعالیت بانوان در جامعه و پایبندی به تعهدات بین‌المللی در خصوص رفع تبعیض جنسیتی در آموزش ازجمله راهبردهایی هستند که می‌توانند در جهت کاهش تبعیض‌های جنسیتی مؤثر واقع شوند. درنهایت تدوین برنامه جامع برای رفع تبعیض‌های جنسیتی از سوی مدیران ارشد با حضور تمامی ذینفعان

References

1. Conrad, P., & Barker, K. K. (2010). The Social Construction of Illness: Key Insights and Policy Implications, 51(1_suppl), S67-S79. <https://doi.org/10.1177/0022146510383495>.
2. Weaver-Hightower, M. B. (2003). Crossing the Divide: Bridging the disjunctures between theoretically oriented and practice-oriented literature about masculinity and boys at school. In *Gender and Education*, 15(4), 407-423. <https://doi.org/10.1080/09540250310001610607>.
3. Turcinskaite-Balciuniene, A., Balciunas, J., & Merkys, G. (2015). The Effects of Gender and Socioeconomic Status on Academic Motivation: The Case of Lithuania. *World Academy of Science, Engineering and Technology, Open Science Index* 98, *International Journal of Humanities and Social Sciences*, 9(2), 407 - 419. <http://www.zenodo.org/record/1338008>
4. Tsai, S.L., Smith, M.L. & Hauser, R.M. (2018). Gender Gaps in Student Academic Achievement and Inequality. *Research in the Sociology of Education (Research in the Sociology of Education)*, Emerald Publishing Limited, Leeds, 20, 181-218. <https://doi.org/10.1108/S1479-353920180000020008>
5. Brown, A., Bonneville, G., & Glaze, S. (2021). Nevertheless, They Persisted: How Women Experience Gender-Based Discrimination During Postgraduate Surgical Training. *Journal of Surgical Education*, 78(1), 17-34. <https://doi.org/10.1016/j.jsurg.2020.06.027>
6. Korsavi, S., & Sadoughi, M. S. (2020). The Relationship between Social Behavior, Social Competence, Social Preference and Bullying Behavior among Students: The Moderating Role of Gender. *Social Psychology Research*, 10(38), 1-20. doi: 10.22034/spr.2020.114683
7. Adelman, M. (2008). The "Culture" of the Global Anti-Gender Violence Social Movement. *American Anthropologist*, 110(4), 511-514. https://doi.org/10.1111/j.1548-1433.2008.00085_2.x
8. Han, C., Janmaat, J., Hoskins, B., & Green, A. (2012). Perceptions of Inequalities: implications for social cohesion. In *Centre for Learning and Life Chances in Knowledge Economies and Societies*. <http://www.llakes.org/wp-content/uploads/2012/07/35.-Han-Janmaat-Hoskins-Green.pdf>
9. Agrawal, T. (2014). Educational inequality in rural and urban India. *International Journal of Educational Development*, 34, 11-19. <https://doi.org/10.1016/j.ijedudev.2013.05.002>.
10. Baykoç, N., Aydemir, D., & Uyaroğlu, B. (2014). Inequality in Educational Opportunities of Gifted and Talented Children in Türkiye. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 143, 1133-1138. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.07.566>
11. Mukoro, A. S. (2013). The phenomenon of gender inequality in access to and equity in university education in Nigeria. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4(7) 129-136. <https://doi.org/10.5901/mjss.2013.v4n7p129>
12. Bar Haim, E., & Shavit, Y. (2013). Expansion and inequality of educational opportunity: A comparative study. *Research in Social Stratification and Mobility*, 31, 22-31. <https://doi.org/10.1016/j.rssm.2012.10.00>

1

13. Bell, N.A., & Juvonen, J. (2020). Gender Discrimination, Perceived School Unfairness, Depressive Symptoms, and Sleep Duration Among Middle School Girls. *Child Development*, 91(6), 1865-1876. <https://doi.org/10.1111/cdev.13388>
14. Atashak, M. (2013). Evaluation of Gender Equality in IRAN's Educational System. *WOMAN IN DEVELOPMENT AND POLITICS (WOMEN'S RESEARCH)*, 10(4 (39)), 127-151. SID. <https://sid.ir/paper/55409/en>.
15. Jahanjonia, S., & Pour Manochehri, A. (2019). Investigation of Women's Educational Justice in the Law of the Islamic Republic of Iran. *Women Studies*, 10(28), 61-83. doi: 10.30465/ws.2019.4361
16. Kiyan, Z., & Rahnamafalavarjani, M. (2015). The Impact of Feeling Gender Inequality on Social Capital at Isfahan Educated Women. 26(2), 77-90.
17. Khanal, S. (2018). Gender discrimination in education expenditure in Nepal: Evidence from living standards surveys. *Asian Development Review*, 35(1), 155-174. <https://doi.org/10.1162/adev.a.00109>
18. Lv, Z. (2021). Reviewing Gender Discrimination in K12 Education. *Proceedings of the 2021. International Conference on Public Relations and Social Sciences (ICPRSS 2021)*, 586(Icprss), 1176-1180. <https://doi.org/10.2991/assehr.k.211020.325>
19. Hausmann, R., & Tyson, L. D. (2010). *The Global Gender Gap Report 2010*. In Forum American Bar Association. <https://www.lnvh.nl/uploads/moxiemanager/downloads/127.pdf>
20. Naseri, S., & Naseri, M. (2017). Studying Effective Factors on University students' Attitude towards Gender Inequalities. *a scientific journal of ilam culture*, 17(52.53), 98-114.
21. Verniers, C., & Vala, J. (2018). Justifying gender discrimination in the workplace: The mediating role of motherhood myths. *PLoS ONE*, 13(1), 1-23. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0190657>
22. Merhaut, M. (2019). Theoretical studies focused on gender discrimination against roma women in the Czech Republic. *Journal of Ethnic and Cultural Studies*, 6(1), 28-44. <https://doi.org/10.29333/ejecs/147>
23. Choudhury, S., & Kumar, S. (2022). Gender Discrimination and Marginalization of Women in North-East India. *Journal of Public Affairs*, 22(4). <https://doi.org/10.1002/pa.2625>
24. Gheyoh Ndzi, E. (2021). The Devastating Impact of Gender Discrimination on Shared Parental Leave in the UK. *International Journal of Law and Society*, 4(4), 254-261. <https://doi.org/10.11648/j.ijls.20210404.13>
25. Amirian, S., & Nab, S. S. G. borhanveysi. (2018). Analysis of Gender inequality Indicators in Middle Eastern Countries By Using the Copra's Technique, 10(40), 1-14. Doi: 20.1001.1.22516735.1399.10.40.1.5.
26. Yadollahi, A., Zarei, M., & Yavari, A. (2021). A Comparative Study of the 2030 Agenda Approach and the Transformation Document in Iran's Education toward Gender Educational Equality. 21(65), 171-198.
27. Idaa, A. J., Ph, D., & Abdul, U. (2019). Gender Discrimination And Academic Achievement of Female Students In Some Selected Senior Secondary Schools In Karu Local Government Area , Nasarawa, 5(3), 1099-1105.